

Little Voices Pequeñas Voces Docentenhandleiding

.....

Regie: Jairo Eduardo Carrillo
Jaar: 2010
Duur: 77 minuten
Website: www.pequeñasvoces.com

Inhoud

.....

- Inleiding en leerdoelen
- Instructie en lesplanning
- Filmbeschrijving
- Antwoorden
- Kinderrechten
- Bronnen
- Amnesty International en Movies that Matter
- Colofon

.....

Inleiding en leerdoelen

Hierbij ontvangt u de lesbrief van *Pequeñas Voces*. De leerlingen krijgen opdrachten en bronnen en voor docenten is er een handleiding. In de docentenhandleiding vindt u de leerdoelen, een korte instructie, de correcte antwoorden bij de opdrachten en relevante bronnen.

De lesbrief is te gebruiken binnen de curricula van de vakken Nederlands, Spaans, CKV, geschiedenis en maatschappijleer maar kan ook prima ingezet worden bij thematische activiteiten, bijvoorbeeld in het kader van burgerschapsvaardigheden.

Het materiaal is geschikt voor leerlingen uit de onderbouw van het voortgezet onderwijs

Movies that Matter biedt mensenrechteneducatie. Dat betekent dat leerlingen kennis opdoen over mensenrechten. Ze leren hun opvattingen te delen en te verwoorden. Eventueel stellen ze hun mening bij. Daarnaast ontwikkelen ze een open, betrokken houding ten opzichte van mensenrechtenkwesties.

De lesbrief *Pequeñas Voces* geeft leerlingen informatie over onder andere de guerrillastrijd in Colombia, ontheemding en het Internationale Verdrag voor de Rechten van het Kind.

Daarnaast gaan leerlingen met elkaar in gesprek over beeldvorming van Zuid-Amerika.

Ze denken na over de manier waarop de rechten van kinderen al dan niet gegarandeerd worden.

Ook is er aandacht voor filmeducatie waardoor leerlingen inzicht krijgen in filmkundige aspecten van de animatiedocumentaire. Hierbij wordt vooral gewezen op de betekenis van de filmtaal.

Concrete leerdoelen:

1. De leerling kent de globale politieke geschiedenis van Colombia.
2. De leerling kent de verschillende groeperingen die in Colombia strijden en kan benoemen waarom ze vechten.
3. De leerling kan uitleggen wat ontheemding betekent voor kinderen.
4. De leerling kent enkele belangrijke rechten van het kind.
5. De leerling kan samenvatten waar de film over gaat.
6. De leerling kan verschillen benoemen tussen filmgenres zoals documentaire, fictie en animatiedocumentaire.
7. De leerling kan enkele ingeburgerde Spaanse woorden herleiden.

Instructie en lesplanning

Opwarmquiz

Om een context te bieden en voorkennis te activeren doen de leerlingen eerst met de docent de opwarmquiz van het opdrachtenblad.

Kijkopdracht

Vervolgens lezen de leerlingen de kijkopdracht. Het doel van de kijkopdracht is dat leerlingen aandacht besteden aan de manier waarop beeld, geluid en inhoud van de film elkaar versterken. Direct na de film kan deze opdracht klassikaal besproken worden.

Filmanalyse

Na afloop van de film maken de leerlingen (een selectie van) de verwerkingsopdrachten 3-10; in deze opdrachten is aandacht voor de inhoud en de vorm van de film, maar ook voor reflectie. De meeste opdrachten kunnen het beste in kleine groepen worden voorbereid en klassikaal besproken.

Werkwijze, lesplanning

Leerlingen lezen de synopsis en doen de opwarmquiz (opdracht 1) met de docent.

Leerlingen lezen de kijkopdracht (opdracht 2) door.

Leerlingen kijken naar *Pequeñas Voces*.

Leerlingen maken (een selectie van) opdrachten 3 t/m 10 met behulp van het Bronnenblad.

Het Bronnenblad hebben de leerlingen nodig om de opdrachten te kunnen maken. Het geeft informatie over thema's die in de film aan de orde komen. Opdrachten 4 t/m 10 eindigen met een verdiepingsvraag. Deze zijn moeilijker en optioneel. Ze zijn goed geschikt voor vwo.

Verdiepingsopdrachten 11 t/m 13 zijn optioneel. Deze opdrachten bieden reflectie en nemen meer tijd in beslag.

Adviesselectie

Het staat de docent vrij een eigen selectie te maken uit de opdrachten. Ter ondersteuning adviseren we voor onderstaande vakken de volgende selectie.

Nederlandse Taal en Letterkunde	Opdracht: 1, 2, 3, 5, 10 + verdiepingsopdrachten
Spaanse Taal en Letterkunde	Opdracht: 1, 2, 3, 5, 10 + verdiepingsopdrachten
CKV	Opdracht: 1, 2, 4, 6, 10 + verdiepingsopdrachten
Geschiedenis	Opdracht: 1, 2, 3, 4, 7, 8, 10 + verdiepingsopdrachten
Maatschappijleer	Opdracht: 1, 2, 3, 4, 7, 9, 10 + verdiepingsopdrachten

Filmbeschrijving

.....

In Colombia zijn op dit moment zo'n één miljoen kinderen slachtoffer van gewapende conflicten die het land al jaren ontwrichten. Filmmaker Jairo Eduardo Carrillo sprak met een aantal ontheemde kinderen en liet hen hun levensverhaal vertellen. Ook liet hij hen herinneringen tekenen, van zowel de periode voor als na hun confrontatie met geweld. Op basis van de verhalen en tekeningen maakte Carrillo deze animatiedocumentaire. De film geeft een beeld van de ellende die oorlog en geweld in het leven van kinderen teweegbrengen, vanuit het perspectief van vier kinderen (8 tot 13 jaar). We zien wat Pepito, Juanito, Jhoncito en Margarita in een periode van zeven jaar hebben meegemaakt.

Off-screen (buiten het beeld om) hoor je de kinderen vertellen wat hen overkwam en hoe zij zich overeind proberen te houden na wat ze meemaakten. Het zijn hartverscheurende verhalen over een onbezorgde kindertijd op het platteland die ineens wordt afgebroken. Door een bom die in een fractie van een seconde de ledematen van een 10-jarig jongetje afrukt. Of door een guerrillacommandant die jonge jongens paait met geld en mooie beloftes. Uiteindelijk worden de jongens diep in de jungle getraind tot moordenaars.

Antwoorden

Opdrachten voorafgaand aan de film

Opdracht 1 Opwarmquiz

Om op te warmen volgt hier een quiz voor de hele klas. Leerlingen kunnen hun antwoorden opschrijven en zodra de docent na de laatste vraag alle goede antwoorden bekend maakt, kunnen de leerlingen hun score noteren.

Vraag 1 In welk werelddeel ligt Colombia?

- A Europa
- B Zuid-Amerika
- C Afrika

Antwoord B

Vraag 2 We gaan een film kijken, die heet *Pequeñas Voces* uit Colombia. Welke taal spreken ze daar?

- A Portugees
- B Spaans
- C Papiamentu

Antwoord B

Vraag 3 Colombia komt vaak in het nieuws. Waarover?

- A Guerrillaoorlog, drugsbendes, de FARC en ontvoeringen
- B Honger en aids
- C Carnaval

Antwoord A

Vraag 4 In Colombia vechten verschillende groeperingen lange tijd met elkaar. Hoelang al?

- A 1 jaar
- B 5 jaar
- C 50 jaar

Antwoord C

Vraag 5 Vechten er ook kinderen mee?

- A Ja
- B Nee
- C Alleen in het weekend, als ze niet naar school hoeven.

Antwoord A

Vraag 6 *Pequeñas Voces* is gemaakt met tekeningen van kinderen. Hoe heet zo'n film?

- A Speelfilm
- B Komedie
- C Animatie

Antwoord C

Lessuggestie: De docent kan repen chocola meenemen. Degene(-n) met de meeste goede antwoorden krijg(t)en een reep chocola.

Wist je dat Colombia één van de grootste cacaoproducenten is?

Antwoorden

Kijkopdrachten

Opdracht 2

- A De film *Pequeñas Voces* is een animatiefilm. Kijk goed hoe van de tekeningen bewegende beelden gemaakt zijn.
- B Op een aantal momenten verandert de sfeer in de film. Welke momenten zijn dit en hoe merk je dat de sfeer omslaat?
- C Luister goed naar de muziek. Welke soort muziek hoor je en welk effect heeft de muziek op je?
- D Angst en geweld zijn belangrijke thema's in deze film. Let goed op hoe geweld wordt weergegeven.

Opdrachten na afloop van de film

Opdracht 3 Synopsis

- A Wat vind je van de film? Kies twee woorden. Spannend, saai, grappig, ernstig, mooi, positief, triest, realistisch, fantasievol.

Eigen antwoord.

- B Leg uit waarom je deze woorden hebt gekozen. Gebruik twee voorbeelden uit de film in je uitleg.

Eigen antwoord.

- C Waar gaat *Pequeñas Voces* (Little Voices) volgens jou over? Kies één van de volgende antwoorden:
 - 1) PV geeft een beeld van de ellende die gewapend conflict in het leven van kinderen teweegbrengt.
 - 2) PV brengt in kaart welke politieke groeperingen betrokken zijn bij de strijd in Colombia en waarom.

- 3) PV is een informerende film om kinderen te waarschuwen nooit het leger in te gaan.

- 4) PV is een propagandafilms tegen de guerrilla's en voor het Colombiaanse leger.

Met de opdrachten A t/m C kunnen leerlingen goed met elkaar van mening wisselen. In eerste instantie maken de leerlingen de opdrachten individueel, daarna bespreken ze de antwoorden met elkaar. Ze zien overeenkomsten en verschillen en beargumenteren hun keuzes.

- D Je komt thuis en je moeder vraagt wat je gedaan hebt op school. Je vertelt dat je *Pequeñas Voces* hebt gezien. Vertel in maximaal 8 zinnen waar de film over gaat en wat je van de film vindt.

Deze opdracht laat leerlingen nadenken over hoofd- en bijzaken. Omdat het niet eenvoudig is kunt u er voor kiezen de opdracht in duo's te laten maken. Laat duo's vervolgens vergelijken en inventariseren welke verschillen en overeenkomsten er zijn. Geven leerlingen een opsomming van gebeurtenissen of besteden ze ook aandacht aan de 'boodschap'. Onderbouwen leerlingen hun mening over de film?

Antwoorden

Opdracht 4 Spaanse Taal

- A De originele titel van de film is *Pequeñas Voces*. Wat betekent *Pequeñas*, en wat betekent *Voces*?

***Pequeñas* betekent 'klein' en *Voces* betekent 'stemmen', samen: kleine stemmen.**

- B Waarom denk je dat deze naam is gekozen voor de film?

Je kunt het op verschillende manieren interpreteren, bijvoorbeeld:

- ***de stemmen die je hoort zijn van kleine kinderen;***
- ***een stem als politieke stem: kinderen hebben een kleine stem omdat ze weinig te zeggen hebben in de politiek, ze mogen nog niet stemmen;***
- ***klein als 'onbeduidend' of 'niet luid': kleine stemmen zijn de wensen van kinderen waar niet naar geluisterd wordt.***

- C Welke taal wordt in de film gesproken?

Spaans

- D Spaans is de derde wereldtaal na het Engels en Chinees. Voor 329 miljoen mensen is Spaans hun moedertaal en voor 170 miljoen mensen is Spaans hun tweede taal. In welke landen spreken ze nog meer Spaans?

De historische oorsprong van de taal ligt in Spanje, maar de meeste sprekers van de taal wonen in Latijns-Amerika. Het nummer achter het land drukt de miljoenen Spaans sprekenden uit. Mexico: 107, Spanje: 45, Colombia: 44, Argentinië: 40, Peru: 28, Venezuela: 26, Chili: 16, Ecuador: 14, Guatemala: 13, Cuba: 11, Dominicaanse Republiek: 9, Bolivia: 8, Honduras: 6, El Salvador: 6, Paraguay: 6, Nicaragua: 5, Puerto Rico: 4, Costa Rica: 4,

Uruguay: 3, Panama: 3, Equatoriaal-Guinee: 1, Verenigde Staten: 40

- E Hoe komt het dat zoveel mensen in Zuid- en Noord-Amerika Spaans spreken?

In 1492 voer Columbus onder de Spaanse vlag via het Westen naar Indië om een westerse doorvaart naar Indië te vinden. Hierbij stuitte hij op Zuid-Amerika. Na Columbus volgden er vooral Spaanse maar ook Portugese, Nederlandse en Engelse schepen richting Zuid-Amerika. Deze koloniseerden het land en bepaalden er het bestuur en ook de officiële taal.

F Verdiepingsvraag: guerilla

Welke ingeburgerde Spaanse woorden ken je in het Nederlands? Denk aan woorden voor muziek en eten die we dagelijks gebruiken die afstammen uit het Spaans.

Bijvoorbeeld:

- tomaten, chocola, patat (voedingsmiddelen oorspronkelijk uit Zuid-Amerika)
- gitaar, tango, rumba, flamenco (muzikale invloed)

Opdracht 5 Documentaire

- A De enige stemmen in de film die je hoort zijn die van de 4 kinderen. Je hoort echter niet de kinderen in de film zelf spreken, maar er is een stem over de film heen te horen. Hoe heet dit verschijnsel in film?

Voice-over.

- B Met een voice-over kun je commentaar geven op de beelden die je ziet of kun je een interview laten horen en daarbij passende beelden tonen. Wat kan een reden zijn om de kinderen niet in de film te laten praten maar wel in een voice-over?

Antwoorden

Eigen antwoord. Tip: De film is gebaseerd op herinneringen van de kinderen. Wat ze exact hebben gezegd in bepaalde situaties is moeilijk te herinneren, omdat het over een periode van 7 jaar gaat. Op deze manier laat de filmmaker eerlijk zien dat de kinderen herinneringen vertellen.

C Een documentaire laat ons de werkelijkheid zien door de ogen van de filmmaker. Een fictiefilm is een verzonnen verhaal waarin ook onwerkelijke dingen kunnen gebeuren. Denk aan een documentaire en een fictiefilm die je hebt gezien en noem van beide films 4 eigenschappen die jij typisch vindt voor een documentaire en 4 eigenschappen voor een fictiefilm.

Er zijn meerdere antwoorden mogelijk, zoals:

- eigenschappen documentaire
- laat de werkelijkheid zien
- bevat geen bovennatuurlijke dingen of virtual reality
- kan historisch beeldmateriaal bevatten (found footage)
- personages spelen zichzelf
- legt vaak verslag van (een selectie) feiten.
- camera standpunten vaak vanuit ooghoogte (alsof de camera observeert)
- weinig of geen filmmuziek
- lokaal en direct opgenomen stemmen en geluiden
- regelmatig gebruik van voice-over om de beelden toe te lichten
- heeft vaak een ideologisch doel of betekenis
- eigenschappen fictiefilm
- het verhaal is verzonnen, fictief
- er kunnen bovennatuurlijke of virtuele

verhaalelementen in zitten

- personages worden door acteurs of filmsterren uitgebeeld, ze acteren een rol
- verschillende camera standpunten
- er wordt tegenwoordig veel gebruik van special effects en virtuele of 3d-animatie gemaakt
- filmmuziek
- doel is vaak entertainment

De bedoeling van deze opdracht is filmelementen te kunnen benoemen. Verdiepend kan er gediscussieerd worden over hoe in een film waarheid gesuggereerd wordt. Uiteindelijk is er geen harde definitie van wat een documentaire of een fictiefilm is. Elementen van het ene genre kunnen voorkomen in het andere genre en vice versa. Daarom kun je als kijker goed voor de gek gehouden worden en weet je van beelden niet zeker hoe 'echt' ze nou werkelijk zijn.

E Welk genre vind je beter passen bij een film die over mensenrechten gaat? En waarom?

Eigen antwoord.

F **Verdiepingsvraag:** In de film *Pequeñas Voces* wonen de vier kinderen in hetzelfde dorp. In werkelijkheid kenden ze elkaar niet en woonden ze ver van elkaar vandaan. Vind je dat de filmmaker deze vrijheid had mogen nemen en zijn film nog steeds een documentaire noemen?

Eigen antwoord.

Antwoorden

Opdracht 6 Kinderrechten

- A Wist je dat er een verdrag bestaat waarin de rechten van kinderen beschreven zijn die gelden voor kinderen in de hele wereld?

Ja/nee. Tijdens de Eerste Wereldoorlog (1914-1918) en de Tweede Wereldoorlog (1939-1945) zijn er heel veel kinderen doodgegaan.

Dat mocht nooit meer gebeuren vonden heel veel landen ter wereld. Om kinderen extra te beschermen zijn de kinderrechten opgeschreven. Het duurde even voordat er een tekst was waar iedereen het mee eens was. Op 20 november 1989 was het zover: het Verdrag voor de Rechten van het Kind was klaar. Bijna alle landen ter wereld hebben beloofd om zich aan de kinderrechten te houden.

- B Het verdrag bestaat uit 45 artikelen. Kun je in kleine groepen 10 artikelen bedenken die hierin kunnen staan? Kijk nog niet in het Bronnenblad!

Ter controle, laat de leerlingen zelf in het Bronnenblad 'het Verdrag voor de Rechten van het Kind' zoeken of hun artikelen erbij staan.

- C Hoewel bijna alle landen hebben toegezegd op te komen voor de rechten van kinderen is er nog een hoop mis. Welke kinderrechten schendingen zie je in de film? Noem de bijbehorende artikelen.

Docententip: Artikel 6, 19, 24, 27, 36, 38, 39.

- D De maker van *Pequeñas Voces* wil met zijn film overbrengen wat voor indruk het gewelddadige conflict op de kinderen in Colombia maakt. In welk kind in de film kun jij je het meest inleven? Wat herken je?

Eigen antwoord.

- E **Verdiepingsvraag:** Hoe zit het met de kinderrechten in Nederland? Bedenk of zoek op het internet welke artikelen in Nederland niet worden nagekomen.

Tips: www.opschool.amnesty.nl/mensenrechten/wat-zijn-kinderrechten

www.human.nl/mensjesrechten/

www.kinderrechten.nl/p/22/80/kinderrechten

weblogs.hollanddoc.nl/mensjesrechten

Meerdere antwoorden mogelijk, zoals:

Kinderen die mishandeld worden en kinderen die vluchteling zijn, krijgen te weinig hulp in Nederland.

Opdracht 7 Kinderen temidden van strijdende groeperingen

- A De jongen met het zwarte haar werd overgehaald het guerrillaleger in te gaan. Waarom denk je dat de jongen in de film zich aansloot bij dit guerrillaleger?

Meerdere antwoorden mogelijk. Tip: In de film is te zien dat de jongen bewonderend kijkt naar de geweren die de guerrillacommandant laat zien. Ook de 25 dollar voor een kleine jongen in Colombia is een hoop geld. Hij vertelt dat de guerrillastrijder erg vriendelijk was en hem een toekomst zonder geldzorgen beloofde.

- B Sinds 1 mei 1997 is in Nederland de dienstplicht afgeschaft. Voor die tijd moesten alle mannen van 18 jaar zich inschrijven bij het leger voor een bepaalde periode variërend van 6 maanden tot 1 jaar. Nu heeft Nederland een beroepsleger. Je kunt solliciteren naar een baan in het leger. Wanneer zou jij overwegen het leger in te gaan?

Eigen antwoord.

Antwoorden

- C Wat vind jij van de manier waarop de jongen in de film overgehaald wordt het guerrillaleger in te gaan? Waarom?

Eigen antwoord.

- D In het Verdrag van de Rechten van het Kind staat in artikel 38 dat kinderen onder de 15 jaar niet in militaire dienst mogen. Waarom is dat volgens jou?

Kinderen zijn een beïnvloedbare doelgroep. Ze zijn nog niet verantwoordelijk voor wat ze doen. Een kind kan vaak niet bepalen waarvoor hij vecht en de grotere consequenties ervan inzien.

- E **Verdiepingsvraag:** In minuut 47:00 van de film neemt een groep gewapende mannen zonder uniform de vader van het meisje mee. Zij weet niet wie haar vader heeft meegenomen. Hoe denk je dat ze zich in deze situatie voelde?

Een klein meisje kan niks beginnen tegen een groep gewapende mannen. Ze zal zich machteloos/hulpeloos hebben gevoeld, en dat gevoel leidt vaak tot frustratie, agressie en depressie. Waarschijnlijk is ze hoopvol haar vader weer te zien, en misschien koestert ze ook een gevoel van wraak, alleen weet ze niet op wie dat gevoel gericht is. Bovenal mist ze haar vader heel erg.

Opdracht 8 Ontheemd en dan...

- A Beschrijf het einde van de film. Vind je het een positief einde? Waarom vind je dat?

Eigen antwoord. Alle vier de kinderen zijn vertrokken van het platteland naar de stad.

Ze zijn gevlucht voor het geweld, maar in de stad is het nog steeds gevaarlijk. Ze wonen in kleine woningen, voelen zich niet thuis en missen degenen die ze verloren zijn. Toch eindigt de film met een positieve gedachte van de jongen in de poncho die zegt vooruit te kijken om alle obstakels te kunnen overwinnen.

- B Wat betekent 'ontheemd'?

Ontheemden zijn vluchtelingen binnen het eigen land. Vluchtelingen vertrekken naar een ander land omdat ze gevaar lopen in het land waar ze wonen. Ontheemden vluchten ook voor gevaar maar verlaten het eigen land niet. In het woord 'ontheemd' zit het woord 'heem' wat 'thuis' betekent. Als je ontheemd bent, ben je niet meer thuis.

- C Heb jij je wel eens ontheemd gevoeld?

Eigen antwoord. Tip: Ben je weleens verhuisd? Heb je weleens heimwee gehad? In zowel ontheemd als heimwee zit het woord 'huis'.

- D Van waar naar waar vluchten de kinderen in de documentaire?

Ze vluchten van het platteland naar de hoofdstad van Colombia, Bogota.

- E **Verdiepingsvraag:** In het Bronnenblad onder 'Ontheemd' is te lezen dat steeds meer mensen die gevlucht zijn naar de stad terugkeren naar het platteland. Welke redenen kun je hiervoor geven op basis van de persoonlijke verslagen in het Bronnenblad?

Eigen antwoord. De bedoeling van deze opdracht is dat leerlingen op basis van persoonlijke verslagen op zoek gaan naar de motivatie voor het terugkeren naar een gevaarlijk gebied en deze motivatie leren begrijpen.

Antwoorden

Opdracht 9 Conflict Colombia

Gebruik voor onderstaande opdrachten het Bronnenblad.

- A Welke verschillende groeperingen strijden er op het moment in Colombia met elkaar?

Guerrillagroeperingen FARC en ELN; paramilitairen; zie uitgebreide informatie in bronnenblad.

- B Hoelang strijden deze partijen al met elkaar?
Al meer dan 50 jaar.

- C Noem van elke groepering een reden van hun strijd.

FARC en ELN;

Zowel FARC als ELN zijn in de praktijk geen communistische groeperingen meer. Over wat ze wel zijn, laat Amnesty zich niet uit maar uit het feit dat zowel de VS als de EU de FARC op de lijst van terroristische organisaties gezet hebben, kun je wel het een en ander afleiden. De ELN is heel klein, vergeleken met de FARC maar beiden houden zich in de praktijk grotendeels in stand met drugshandel. Waar gaan die drugs heen? Naar Noord-Amerika en West-Europa! Paramilitairen: Zij zijn van oorsprong militairen of grootgrondbezitters. Zo is er nu eenmaal verschil in inkomen, dit mag je volgens hen niet veranderen door grond af te pakken en verdelen onder alle mensen. Het recht op eigen bezit is erg belangrijk voor de paramilitairen. Ook geloven zij dat de overheid niet allemaal morele regels moet opleggen, de vrije markt en vrije handel zijn het beste voor iedereen en dat regelt zichzelf; de paras verdedigen goedschiks of (heel vaak) kwaadschiks de

belangen van de grote, veelal buitenlandse investeerders, met name daar waar het gaat over grondstoffenwinning.

- D Is het duidelijk in de film welke partijen tegen elkaar strijden en waarom?

Nee.

- E Waarom is dat zo verbeeld, denk je?

Omdat de film door de ogen van de kinderen verteld wordt. De strijd is meer een vanzelfsprekend onderdeel van het dagelijks leven geworden. De idealen van de groeperingen zijn voor de kinderen waarschijnlijk niet duidelijk.

- F Aan het begin van de film zegt de jongen die later bij de guerrilla strijders gaat dat 'al diegenen die een geweer dragen angst zaaien'. Is het belangrijk voor de kinderen te weten waarom de verschillende groepen in conflict zijn met elkaar? Waarom wel / niet?

Eigen antwoord. Tip: Voor de kinderen is vanzelfsprekend het belangrijkste dat er geen conflict is.

Opdracht 10 Animatiedocumentaire

- A *Pequeñas Voces* is een bijzondere documentaire: het is een animatiedocumentaire. Tekeningen die voor de animatie zijn gebruikt, zijn getekend door de kinderen die het verhaal vertellen. Vind je de film kinderachtig? Waarom wel / niet?

Eigen antwoord.

- B Welke andere animatiefilms of -series ken je die ook kritisch zijn op of spotten met de samenleving? Vertel er ook bij wat hun onderwerpen zijn.

Antwoorden

Verschillende antwoorden mogelijk, bijvoorbeeld: Charlie Brown, The Simpsons, Café de Wereld, South Park, Animal Farm, Beavis and Butthead

- C In *Pequeñas Voces* is het expliciete geweld niet zichtbaar. Op het trainingskamp van de guerrilla's kan een kleine jongen niet meekomen en valt. Vervolgens zien we een strijder zijn geweer op de jongen richten, we horen een knal en het beeld verandert in een volledig rood scherm. Wat is hiervan de bedoeling?

Eigen antwoord.

- D Ook de lange jongen met de bril sneuvelt, deze keer in een gevecht van de guerrillastrijders. Welke indruk maken deze simpel getekende beelden op je?

Eigen antwoord. Tip: in een animatiefilm beleeft de kijker een verhaal via een metafoor. De simpele beelden hebben daardoor een des te grotere impact omdat de gesneuvelde jongen niet staat voor één specifieke jongen maar voor alle kinderen die in de gewapende strijd om het leven komen.

- E **Verdiepingsvraag:** *Pequeñas Voces* vertelt een erg gewelddadig verhaal. Toch zie je weinig direct geweld in de film. Deze verteltechniek komt uit het theater. In het theater werden vroeger schokkende scènes (gewelddadig, seksueel, niet volgens de normen etc.) niet óp het toneel maar áchter het toneel gespeeld, buiten het beeld van de toeschouwer. Doordat je de geluiden wel kon horen, kon de toeschouwer zelf bedenken wat zich achter het toneel afspeelde. Deze scènes noemde

men 'obsceen'. Dit woord stamt uit het oude Grieks waarin ob skene hetzelfde betekent als 'off-stage'. Welke scènes in de film vind jij schokkend, en waarom? Geef een voorbeeld.

Eigen antwoord.

Verdieping

Opdracht 11 Ontheemding

Artsen zonder Grenzen is een internationale hulporganisatie die gezondheidszorg verstrekt in gebieden waar normale hulp, vaak in verband met geweld, moeilijk kan komen. Zij verlenen ook hulp in Colombia. De organisatie schreef een rapport over ontheemding in Colombia. Ontheemding is de situatie waarin je zit als je gevlucht bent voor geweld binnen je eigen land, bijvoorbeeld van het platteland naar de stad. De tekst hieronder is een samenvatting van het rapport. Lees de tekst goed door en maak daarna in kleine groepen de opdracht. Wat betekent het om als ontheemde te leven in Colombia?

De ontheemden van Colombia beschrijven zichzelf vaak als 'vluchtelingen voor het leven'. Ze worden negatief veroordeeld door hun nieuwe omgeving. Het conflict in Colombia duurt ook al zo lang dat inwoners van hetzelfde dorp extreem wantrouwig worden. Niemand weet wie nog te vertrouwen is, omdat ze hebben meegemaakt dat kennissen of burenen ineens gewelddadig kunnen worden. Velen leven van dag tot dag. Wat heeft het voor zin om iets op te bouwen als je ieder moment moet kunnen vluchten?

Antwoorden

.....

Waarom vluchten de mensen, wat is er met ze gebeurd?

Gevechten tussen rebellengroepen, regeringstroepen en paramilitaire organisaties leiden tot enorme aantallen ontheemden. Hele regio's raken verlaten.

Mensen slaan ook vaak op de vlucht voor doodsb bedreigingen. Bijna allemaal hebben ze verhalen van familieleden of vrienden die vermoord of meegenomen zijn, of ze zijn zelf slachtoffer geworden van geweld. Velen hebben als kind executies gezien of de moord op hun ouders. Daarbij komen nog de sociale problemen, zoals huiselijk geweld, verkrachting en misbruik. Mensen, zoals de inwoners van de vredesgemeenschap San José de Apartado waar Amnesty al jaren voor opkomt, die zich aan het conflict proberen te onttrekken en zich 'neutraal' verklaren, worden door alle strijdende partijen als 'hulpje van de vijand' gezien.

Een 10-jarig patiëntje vertelde Artsen zonder Grenzen: 'Als ik groot word ga ik degenen doodschieten die mijn ouders hebben vermoord'. Z'n grootmoeder had 'm naar de kliniek gebracht omdat hij zich erg agressief gedroeg.

A Wat herken je uit dit rapport in de film?

Antwoord:

'Gevechten tussen rebellengroepen, regeringstroepen en paramilitaire organisaties leiden tot enorme aantallen ontheemden. Hele regio's raken verlaten.'

.....

Alle kinderen trekken aan het einde van de film vanuit de provincie naar de hoofdstad Bogota. 'Mensen slaan ook vaak op de vlucht voor doodsb bedreigingen.'

De oma en oom van de jongen met de hondjes werden bedreigd om hun boerderij te verlaten, anders zou de jongen ontvoerd worden. Ook de jongen in het guerrillaleger werd bedreigd met de dood als hij in de strijd met het leger niet zou schieten, of zou proberen te vluchten uit het kamp.

'Bijna allemaal hebben ze verhalen van familieleden of vrienden die vermoord of meegenomen zijn, of ze zijn zelf slachtoffer geworden van geweld.'

De vader van het meisje is meegenomen. De jongen met de kleurige poncho heeft zijn arm en been verloren.

'Velen hebben als kind executies gezien of de moord op hun ouders.'

De film spreekt voor zich.

En de psychische problemen, zoals ernstige depressies.'

De kinderen in de stad waren niet meer blij. De jongen die in het guerrillaleger had gezeten was erg somber en de meisjes waarvan de vader was meegenomen waren angstig voor het gevaar op straat.

B In de film is de jongen met de gekleurde poncho in zijn tuin verstoppertje aan het spelen. Dan ontploft er een granaat dicht bij hem. Als gevolg van de explosie verliest hij zijn rechterarm en been. Hij weet niet wie verantwoordelijk is.

Antwoorden

.....

Wil hij iemand de schuld geven?
Waarom wel / niet?

Nee. Hij geeft er geen aandacht aan. Hij wil vooruit kijken om zo obstakels te kunnen overwinnen en door te kunnen gaan.

Opdracht 12 Het Lager Huis

Hieronder staan een aantal stellingen waar je het mee eens of oneens kunt zijn. De docent kiest een stelling uit en verdeelt de klas in twee groepen. De ene groep moet de stelling verdedigen en de andere groep moet de stelling ontkrachten. Om de beurt mogen de groepen een argument of een tegenargument naar voren brengen. De docent is de jury. Na 5 minuten bepaalt de docent welke groep de beste argumenten heeft gegeven en daarmee het debat in het Lager Huis wint.

Stellingen:

- Ik vind het een goed idee van de Colombiaanse regering om gewelddadig op te treden tegen de guerrilla. Anders blijven de guerrillastrijders mensen ontvoeren. Als veel mensen in armoede leven en de welvaart ongelijk verdeeld is, zoals in Colombia, kun je het de arme bevolking niet kwalijk nemen dat ze naar de wapens grijpt.
 - De hele wereld heeft de verantwoordelijkheid de Colombianen te helpen om de mensenrechten te beschermen.
 - Ik vind een animatiefilm geen goede manier om zulke ernstige onderwerpen over te brengen.
-

Opdracht 13 Maak zelf een ideologische animatiefilm

Individueel of in groepsverband.

Maak een commercial die tot doel heeft een ideologisch standpunt weer te geven. De vorm is een korte animatieclip van enkele seconden waarin jij jouw mening weergeeft over het onderwerp door middel van quotes, beelden en muziek. Je kunt het zien als een bewegende collage. Voorbeelden hiervan vind je op de website van <http://www.holy.nl/>. Zij hebben een simpel werkend tooltje ontwikkeld dat je in schoolverband kunt gebruiken. Dat kun je hier vinden: <http://www.clipsvoorvrijheid.nl/cvv/nl/clips/create>

Je kunt er online, dus ook thuis, mee werken zodat je niet afhankelijk bent van de voorzieningen op school.

Werkwijze

- A Kies een thema.
- B Bedenk of zoek een aantal spreuken die je wilt gebruiken.
- C Teken, fotografeer of zoek beelden waarmee jij je verhaal wilt vertellen.
- D Zet er ook muziek of ander geluid onder.
- E Presenteer je filmpje op internet.

Bronnen

Bronnen en links voor meer informatie

www.amnesty.nl

www.amnesty.nl/landenpagina

www.amnesty.nl/encyclopedie

www.opschool.amnesty.nl/mensenrechten/wat-zijn-kinderrechten

www.human.nl/mensjesrechten/

www.kinderrechten.nl/p/22/80/kinderrechten

weblogs.hollanddoc.nl/mensjesrechten

www.conflictenteller.nl

www.warchild.nl

www.wereldomroep.nl

www.ad.nl

www.Pequeñasvoces.com

Lesbrief over Colombia 'Vechten voor Vrede'
Amnesty International Educatie.

www.idfa.nl

McKay, Carolyn, Murder Ob/Scene: The Seen,
Unseen and Ob/scene in Murder Trials, Law Text
Culture, 14(1), 2010, 79-93.

www.artsen zonder grenzen.nl

www.vives.nl/tips/zelf-animaties-maken

[ict.aps.nl/ictatelier/clay_&_play/stappenplan_klei_](http://ict.aps.nl/ictatelier/clay_&_play/stappenplan_klei_animaties.ppt)
[animaties.ppt](http://ict.aps.nl/ictatelier/clay_&_play/stappenplan_klei_animaties.ppt)

Kinderrechten

Kinderen zijn mensen. En mensen hebben rechten. Deze zijn vastgelegd in een afspraak tussen landen: de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens. Speciaal voor kinderen zijn er daarnaast nog rechten vastgelegd in het Internationaal Verdrag voor de Rechten van het Kind. Het verdrag bestaat uit 54 artikelen, met rechten en plichten van kinderen, ouders en regeringen. Welke rechten en plichten zijn dat? Hieronder zie je een aantal belangrijke artikelen uit het Verdrag.

.....

Artikel 6

Ieder kind heeft recht op leven. Regeringen moeten ervoor zorgen dat kinderen zo goed mogelijk kunnen overleven en zich zo goed mogelijk kunnen ontwikkelen.

Artikel 12

Wanneer er maatregelen worden gemaakt die met kinderen te maken hebben, moet aan kinderen gevraagd worden wat zij er zelf van vinden.

Artikel 18

Ouders moeten hun kinderen goed opvoeden. De regering moet erop letten dat ouders kinderen niet mishandelen.

Artikel 19

Regeringen moeten ervoor zorgen dat kinderen beschermd worden tegen lichamelijk of geestelijk geweld, verwaarlozing, verwondingen of (seksueel) misbruik.

Artikel 20

Kinderen die tijdelijk of voor altijd niet meer bij hun familie kunnen wonen (bijvoorbeeld omdat ze geen ouders meer hebben), hebben recht op speciale bescherming en hulp.

Artikel 22

Kinderen die vluchteling zijn, hebben recht op speciale bescherming.

Artikel 24

Alle kinderen hebben recht op hulp wanneer ze ziek zijn.

Artikel 25

Kinderen die verzorgd worden (bijvoorbeeld in een ziekenhuis) hebben er recht op dat van tijd tot tijd wordt bekeken of de behandeling die ze krijgen wel de beste behandeling voor hen is.

Artikel 27

Een kind heeft recht op een manier van leven waardoor het normaal kan groeien en zich kan ontwikkelen.

Artikel 28

Een kind heeft recht op (gratis) onderwijs.

Artikel 31

Een kind heeft recht op vrije tijd. Een kind heeft recht om te spelen en deel te nemen aan activiteiten die bestemd zijn voor kinderen.

Artikel 32

Kinderarbeid is verboden.

Artikel 34

Kinderen moeten beschermd worden tegen seksueel misbruik (ze mogen geen prostituee zijn).

Artikel 35

Het is verboden kinderen te ontvoeren, verkopen of verhandelen.

Artikel 36

Regeringen zullen kinderen ook beschermen tegen iedere andere vorm van uitbuiting of mishandeling.

Artikel 38

Kinderen moeten beschermd worden tegen oorlogsgeweld. Kinderen jonger dan vijftien jaar mogen niet in militaire dienst.

.....

Amnesty International

Amnesty International

Amnesty International streeft naar een wereld waarin iedereen alle rechten geniet die zijn vastgelegd in de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens en andere internationale mensenrechteninstrumenten. In navolging van deze visie is het de missie van Amnesty International om onderzoek te doen en actie te voeren gericht op het voorkomen en beëindigen van ernstige schendingen van deze rechten.

Movies that Matter

Movies that Matter

Movies that Matter is een internationaal expertisecentrum op het gebied van film en mensenrechten. Het organiseert het jaarlijkse Movies that Matter Festival in Den Haag en een maandelijks film- en debatprogramma in tien Nederlandse filmtheaters en speciale internationale vertoningen. Movies that Matter is er ook voor scholen! Wij helpen films uit te zoeken wanneer u specifieke onderwerpen op school wilt behandelen, geven filmadvies voor verschillende niveaus en leeftijden, en helpen u de vertoning mogelijk te maken. Indien gewenst kunnen we u ook aan interessante gastsprekers of workshops helpen, of zelfs een compleet School Film Festival organiseren. Movies that Matter @ school richt zich in eerste instantie op (alle niveaus van) het voortgezet onderwijs. Voor het primair onderwijs zijn enkele titels beschikbaar.

Colofon

Redactie

Masja Horn (auteur)

Boudewijn Korsmit (redacteur)

Ontwerp

Sazza

Vormgeving

Gezamenlijk Corvee

Movies that Matter Educatie

Margreet Cornelius (productie)

Sabrine Pouwels (didactiek)

Mirjam van Campen (projectcoördinatie)

Movies that Matter

Postbus 1968

1000 BZ Amsterdam

www.moviesthatmatter.nl

tel. (020) 77 33 624

educatie@moviesthatmatter.nl

Deze lesbrief is alleen te gebruiken voor educatieve doeleinden.

Movies that Matter heeft een uitgebreid assortiment met films en lesmateriaal over talloze onderwerpen. Met behulp van de zoekmachine (www.moviesthatmatter.nl; **educatie**; **filmaanbod**) kunt u eenvoudig zoeken naar films op onderwerp, niveau en type film. Voor meer informatie en advies kunt u ook contact opnemen met Movies that Matter via educatie@moviesthatmatter.nl of **020 7733624**.

The Colors of the Mountain - Carlos César Arbeláez, 2010, 90 min.

Manuel speelt iedere dag voetbal en droomt ervan om een goede keeper te worden. Voor zijn verjaardag krijgt hij een splinternieuwe bal van zijn vader en even lijkt het erop dat zijn wens uit gaat komen. Vanaf het moment dat de bal per ongeluk in een mijnenveld terecht komt, proberen Manuel en zijn vriendjes van alles om hem terug te krijgen. Ondertussen doen steeds meer verhalen de ronde over vermoorde buurtbewoners en één voor één verlaten Manuels vriendjes het dorp. Ook hun idealistische onderwijzers moeten keuzes maken.

Born Into Brothels: Calcutta's Red Light Kids - Ross Kauffman / Zana Briski, 2004, 85 min.

Oscar winnende documentaire. De Amerikaanse fotografe Zana Briski zag midden jaren negentig bij haar eerste bezoek aan de rosse buurt van Calcutta vooral de kleuters en kleintjes. Ze besloot de grotere kinderen te leren fotograferen. Terwijl de kinderen hun wereld vastleggen en zich bewust worden van het perspectief waarmee ze naar hun omgeving kunnen kijken, groeit hun zelfvertrouwen en lijkt hun toekomst kansrijker te worden.

Clown Children - Jannicke Systad Jacobsen, 2006, 6 min.

Clown Children is een aandoenlijke korte film over twee straatschoffies in Guatemala die hun geld verdienen met jongleren op een chaotisch kruispunt in Guatemala Stad. Iedere ochtend schminken en kleden de broertjes zich als clowns voordat ze zich met hun sinaasappelen als ballen in het verkeer storten.

Echoes Of War - Joop van Wijk, 2004, 70 min.

Op vier continenten wordt aan een groep kinderen een verhaal voorgelezen over olifantje Baba dat met z'n ouders in de jungle leeft. De kinderen luisteren uiterlijk onbewogen naar het verhaal, tot het moment waarop Baba en zijn moeder door vader olifant worden achtergelaten. Dan kunnen de kinderen niet langer zwijgen en komen de eigen, onbeschrijflijke herinneringen los. De opnames van de luisterende kinderen op de verschillende continenten wisselen elkaar voortdurend af met het verhaal over Baba, dat in animatiebeelden tot leven komt.

Living Rights: Roy - Duco Tellegen, 2004m, 28 min.

In Peru moet Roy zijn familie helpen door in de goudmijnen te werken. Zijn ouders verzetten zich tegen de druk om hem naar school te laten gaan, want volgens de Universele Rechten van het Kind mag hij niet werken. Maar zijn ouders vinden dat Roy ook moet mee helpen om inkomsten te krijgen, in plaats van de schoolbanken of spelend met zijn vriendjes op straat.

